



שאלון: רוחה בהכשרה להוראה

לחץ בהכשרה להוראה והשלכותיו על המתכשר להוראה

דוח מחקר

(2009-20)

סגל שרית

עזר חנה

סיוע סטטיסטי: גילת יצחק

אייר, תשס"ח

2009

מאי

© כל הזכויות שמורות לרשות המחקר במכללת לוינסקי



כלי המחקר

שאלון פרטים אישיים : השאלון נועד לצורך איסוף מידע על הרקע הסוציו – דמוגרפי של המשתתפים במאפיינים של מין, גיל, רמת דתיות ושפת אם ומידע על מאפיינים הקשורים בלימודים, כמו שנת לימוד ומסלול לימודים.

שאלון רווחה בהכשרה להוראה : במטרה לבחון את תחושת הרווחה של הסטודנטים בתחום המקצועי פותח שאלון מיוחד, אשר בחן את שביעות הרצון של הסטודנטים לגבי היבטים שונים של הבחירה במקצוע ההוראה ושל ההכשרה להוראה. שאלון זה דומה באופיו לשאלון שבדק את תחושת הרווחה הנפשית (Huebner, 1991) אך הפריטים הותאמו לתחום המקצועי של הוראה. השאלון כולל עשרה היגדים והמשיבים מתבקשים להביע את הסכמתם עם הנאמר בהם, על פני סולם שנע בין 1 (בכלל לא מסכים) ל 6 (מסכים במידה רבה מאד). דוגמאות להיגדים: "אני שמח על בחירתי ללמוד הוראה"; "אני מעריך את יכולת ללמד כגבוהה". הגרסה המלאה של השאלון מוצגת בנספח א.

במטרה לזהות קטגוריות כלליות של תחושת רווחה בהכשרה להוראה בקרב הסטודנטים נערך ניתוח גורמים עם רוטציה אורתוגונאלית על תשעה היגדים שהוצגו בשאלון. הניתוח הניב שני גורמים שמסבירים 57% מן השונות, אשר מפורטים בלוח 3.

לוח 2

תוצאות ניתוח גורמים של שאלון רווחה נפשית מקצועית (n= 526)

ההיגד	מוטיבציה להוראה	מסוגלות עצמית
אני שמח שבחרתי ללמוד הוראה	.72	
עם סיום הלימודים אעסוק בהוראה זמן ממושך	.74	
אילו הייתי מתחיל מחדש הייתי בוחר בהוראה	.77	
אני שלם עם החלטתי להיות מורה	.80	
עם סיום הלימודים יתכן שאעדיף לעסוק במקצוע אחר	.72	
מקצוע ההוראה מתאים לאישיות שלי	.53	
אני שבע רצון באופן כללי מן הלימודים	.45	
אני מרגיש מאושר	.65	
אני מעריך את הישגי בלימודים כגבוהים	.80	
אני מעריך את יכולתי ללמד כגבוהה	.74	
אחוז שונות מוסברת	39	19
מהימנות אלפא	85.	.58

שני הגורמים שזוהו בניתוח מהווים היבטים של תחושת רווחה בתחום המקצועי (רווחה בהכשרה להוראה):

מוטיבציה להוראה : היבט זה מבטא את אמונתו של הסטודנט שמקצוע ההוראה מתאים לו ויהווה מרכיב עיקרי בזהותו המקצועית.

מסוגלות עצמית מקצועית : קטגוריה זו מבטאת את האמונה של הסטודנט ביכולותיו האקדמיות והמעשיות בתחום ההוראה.



לאור ניתוח הגורמים חושבו שני מדדים של תחושת רווחה בהכשרה להוראה על ידי ממוצע התשובות להיגדים הכלולים בכל קטגוריה. כמו כן חושב ציון כללי של תחושת רווחה בהכשרה להוראה על ידי ממוצע התשובות לכל ההיגדים הכלולים בשאלון.

חיבור כתוב לסטודנטים :

60 סטודנטים משנים א,ב,ג התבקשו לתאר בכתב שני אירועי לחץ ההוראה ניתנה בע"פ ע"י מורה לפסיכולוגיה או לסוציולוגיה שלימד בכיתה :

1. " תארי אחד מהאירועים המלחיצים שחווית בתקופת לימודיך במכללה. האירוע יכול להיות קשור ללימודים או לחיים שמחוץ ללימודים. הוסף/י, בבקשה, מחשבות, תהיות או רגשות שקשורים לאירוע.

2. תארי/י אירוע מלחץ מתקופת בית הספר"

נמסר לסטודנטים שהכתיבה היא לצורך מחקר שמתבצע במכללה, ולכן אין הם צריכים להזדהות בכתבתם. עם זאת, אם מישהו רוצה לכתוב את שמו כדי שנוכל, בעתיד, לפנות אליו, הוא רשאי לעשות זאת.

ראיון עם הסטודנטים :

הראיון היה ראיון נרטיבי פתוח, שמטרתו הייתה לשמוע על אירועים משמעותיים הקשורים בלחץ במהלך לימודיהם של הנשאלים. השאלה המרכזית שנשאלה הייתה : ספרי על אירועים הקשורים למצבי לחץ בהם מצאת את עצמך במהלך לימודיך.

עיבוד הנתונים

מהימנות השאלונים נבחנה באמצעות מקדמי אלפא של קרוניך לבדיקת העקביות הפנימית. נערכו ניתוחי גורמים במטרה לזהות קטגוריות כלליות בתחומים שנמדדו על ידי השאלונים. לאור ניתוחי הגורמים וניתוח המהימנות חושבו מדדים בכל אחד מן המשתנים שנמדדו במחקר. חושבו הממוצעים וסטיות התקן של כל אחד מן המדדים במטרה לתאר מבחינה סטטיסטית את אוכלוסיית המחקר בכל אחד מן המשתנים שנבחנו במחקר הנוכחי. על מנת לבחון את הקשרים בין המשתנים חושבו מתאמי פירסון, נערכו ניתוחי שונות ונערכו ניתוחים של רגרסיה מרובה שבהם המנובאים היו מדדים של רווחה בהכשרה להוראה והמנבאים היו מדדים של לחץ, דפוסי התמודדות, רמת אופטימיות ונכונות לפנות לעזרה בעת מצוקה.



שאלון: רוחה בהכשרה להוראה

סטודנט יקר

אנו מבקשים ממך להשתתף במחקר שנערך במכללת לוינסקי ולמלא את השאלון המצורף בזה. המחקר עוסק בהיבטים שונים של הלימודים במכללה מנקודת מבטם של הסטודנטים. השאלון הינו אנונימי והמידע שייאסף באמצעותו מיועד לצרכי מחקר בלבד. אנא, קרא את כל החלקים של השאלונים וענה על כל השאלות.

חלק 1:

מין 1. זכר 2. נקבה

גיל: _____ ארץ לידה: _____ שנת עלייה לארץ: _____

מצב משפחתי: 1. רווק/ה 2. נשוי/אה 3. אחר

מגורים: 1. לבד 2. עם בן/בת זוג 3. עם שותפים 4. עם ההורים

רמת דתיות: 1. חילונית 2. מסורתית 3. דתית 4. חרדית

שפת אם: 1. עברית 2. ערבית 3. רוסית 4. אחר _____

באיזה בית ספר תיכון למדת? 1. ממלכתית מגזר יהודי 2. ממלכתית-דתית מגזר יהודי 3. ערבי 4. חו"ל

שנת לימודיך במכללה: 1. א 2. ב 3. ג 4. ד

מסלול לימודים: 1. גיל רך 2. יסודי 3. על יסודי 4. חינוך מיוחד 5. מוסיקה 6. לימודי המשך

(לימודים לאחר תואר ראשון בהסבות. אם הנך משלים בהסבות תואר B.Ed. כתוב את המסלול)

האם הנך בתכנית המצוינות: 1. כן 2. לא

תחומי התמחות: _____



חלק 2:

סמן לגבי כל אחד מן ההיגדים המוצגים להלן עד כמה אתה מסכים עם הנאמר בו.
סמן את תשובתך על פני סולם של שש דרגות, כאשר 1 = אינך מסכים כלל לנאמר
בהיגד ו-6 = אתה מסכים במידה רבה מאד

מידת ההסכמה	ההיגד	
	אני שמח שבחרתי ללמוד הוראה	1
	אני מעריך את יכולתי ללמד כגבוהה	2
	אני שבע רצון באופן כללי מן הלימודים	3
	עם סיום הלימודים אעסוק בהוראה זמן ממושך	4
	אני מעריך את הישגי בלימודים כגבוהים	5
	אילו הייתי מתחיל את לימודי מחדש הייתי בוחר בהוראה	6
	אני שלם עם החלטתי להיות מורה	7
	עם סיום לימודי יתכן שאעדיף לעסוק במקצוע אחר	8
	מקצוע ההוראה מתאים לאישיות שלי	9